

Optimal Zenith Spor Bilimleri Dergisi

Journal of Optimal Zenith Sport Science

E-ISSN: 3023-8005 DOI: 10.5281/zenodo.15385810

Optimal Zenith Spor Bilimleri Dergisi, Mayıs 2025 2(1):16-23

**SPOR EĞİTİMLİ OKÇULARIN MOTİVASYON DURUMLARININ
ARAŞTIRILMASI**

The Investigation of Motivation Levels of Archers with Sports Education

Dr. Öğretim Görevlisi Recep İMAMOĞLU¹

¹ Gümüşhane Üniversitesi, Rektörlük Örgütü Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Türkiye,
recepimamoglu@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-3995-9465

MAKALE BİLGİSİ/ARTICLE INFORMATION

Makale Türü/Article Types: Bilimsel Araştırma

Geliş Tarihi/Received: 05 Ocak / January 2025

Kabul Tarihi/Accepted: 12 Ocak /January 2025

Yıl/Year:2025 Cilt/Volume:2 Sayı/Issue:1 Sayfa/Pages: 16-23

Atıf/Cite as: İMAMOĞLU, R. “Spor Eğitilmiş Okçuların Motivasyon Durumlarının Araştırılması” Optimal Zenith Spor Bilimleri Dergisi, 2(1), May 2025: 16-23

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Yapılan “Spor Eğitilmiş Okçuların Motivasyon Durumlarının Araştırılması” başlıklı bu çalışmada Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

Spor Eğitilmiş Okçuların Motivasyon Durumlarının Araştırılması

Öz

Bu çalışmanın amacı, spor eğitimi almakta olan okçuların motivasyon düzeylerini incelemektir. Araştırmaya farklı kategorilerde yer alan 130 erkek ve 80 kadın okçu katılmış; katılımcılar motivasyon ölçeğini doldurmuştur. Verilerin analizinde t-testi, tek yönlü ANOVA ve LSD testlerinden yararlanılmıştır. Cinsiyet değişkenine göre, spor eğitilmiş okçuların motivasyonunu oluşturan faktörlerde; antrenör ve sporcu rol davranışları, psikososyal gelişim, müsabaka heyecanı ve bireysel yaşam tatmini boyutlarında anlamlı farklar tespit edilmiştir ($p<0.05$). Diğer boyutlarda ise anlamlı fark görülmemiştir ($p>0.05$). Cinsiyete göre motivasyonu etkileyen faktörlerden antrenörün psikososyal yeteneği ve sporcunun sosyal yaşamı boyutlarında da anlamlı farklılıklar saptanmıştır ($p<0.001$). Yaş değişkenine göre ise, başarı beklentisi dışındaki tüm motivasyon alt boyutlarında anlamlı farklar bulunmuştur ($p<0.05$ ve $p<0.001$). Ayrıca, millî sporcu olma durumuna göre, antrenörün psikososyal yeteneği ve ödül beklentisi boyutlarında anlamlı farklılıklar belirlenmiştir ($p<0.001$). Diğer değişkenlerde ise anlamlı fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Sonuç: Elde edilen bulgular doğrultusunda, spor eğitimi almış okçuların motivasyonunu etkileyen en önemli faktörlerin psikososyal gelişim ve antrenörün psikososyal yetkinliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, cinsiyet ve yaş gibi demografik değişkenlerin motivasyon üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, okçuları motive eden kişilerin onların cinsiyet, yaş ve beklentilerine uygun yaklaşımlar sergilemeleri önerilmektedir. Özellikle millî takım düzeyinde görev yapan antrenörlerin daha donanımlı ve yetkin olmaları, sporcuların motivasyon düzeylerinin artırılmasında kritik bir rol oynayabilir.

Anahtar Kelimeler: Spor Bilimleri, Öğrenci, Başarı, Motivasyon, Okçu

The Investigation of Motivation Levels of Archers with Sports Education

Abstract

The aim of this study is to examine the motivation levels of archers who have received sports education. A total of 130 male and 80 female archers from different categories participated in the study and completed a motivation scale. Data were analyzed using t-test, one-way ANOVA, and LSD tests. According to the gender variable, significant differences were found in the factors affecting motivation, such as coach and athlete role behaviors, psychosocial development, competition excitement, and individual life satisfaction ($p<0.05$). No significant differences were observed in other subdimensions ($p>0.05$). In terms of gender, significant differences were also found in the coach's psychosocial competence and the athlete's social life subdimensions ($p<0.001$). According to the age variable, significant differences were found in all motivational subdimensions except for achievement expectation ($p<0.05$ and $p<0.001$). Additionally, in relation to being a national athlete, significant differences were determined in the coach's psychosocial competence and reward expectation dimensions ($p<0.001$). No significant differences were found in other variables ($p>0.05$).

Conclusion: Based on the findings, the most important factors affecting the motivation of archers with sports education were psychosocial development and the coach's psychosocial competence. Moreover, demographic variables such as gender and age were also found to influence motivation. Accordingly, individuals responsible for motivating archers should adopt approaches that consider the athletes' gender, age, and expectations. Particularly at the national team level, it is recommended that coaches be more qualified and competent, as they play a critical role in enhancing athletes' motivation levels.

Keywords: Sports Sciences, Student, Achievement, Motivation, Archer

Giriş

Motivasyon, bireyin davranışlarını yönlendiren ve sürdüren dinamik bir içsel süreç olarak, hem psikoloji biliminin hem de spor bilimlerinin temel ilgi alanlarından birini oluşturmaktadır. Organizmayı belirli hedeflere yönelten güdülerden oluşan bu süreç, insan davranışlarının yönünü, şiddetini ve süresini belirlemede işlevseldir (Konter, 1998; Arkonaç, 1998). Başer'e (1998) göre güdü (motif), bireyin bir davranışa yönelmesini sağlayan neden iken; motivasyon, bu güdülerin bütüncül organizasyonudur. Güney (2000) ise motivasyonu, belirli koşullar altında bireyi harekete geçiren tüm içsel ve dışsal etkenlerin toplamı olarak tanımlamaktadır. Bireyin gerek biyolojik gerekse sosyal ortamlarda sergilediği davranışların arkasındaki temel itici güç olan motivasyon, aynı zamanda başarıya ulaşma ve kişisel tatmin elde etme sürecinde de merkezi bir rol üstlenir (Coleman ve Barries, 2000). Spor psikolojisi literatürü, bireyin sportif etkinliklere katılımını sürdürebilmesinde ve performansını geliştirmesinde motivasyonun belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır (Weinberg ve Gould, 2018). Bu çerçevede, Deci ve Ryan'ın (2000) geliştirdiği Özbilirleyici Kuram (Self-Determination Theory), bireylerin içsel ve dışsal motivasyon kaynaklarını sınıflandırarak, sporda motivasyonun yapısını açıklamada önemli bir kuramsal araç sunmaktadır. İçsel motivasyon, bireyin bir etkinliği zevk aldığı ya da kendini gerçekleştirme arzusu ile yapmasıdır. Buna karşılık dışsal motivasyon; ödül, ceza ya da sosyal onay gibi dışsal faktörlerin etkisiyle oluşur. Vallerand ve Rousseau'ya (2001) göre özellikle dikkat, öz denetim ve sabır gibi bilişsel süreçlerin ön planda olduğu bireysel spor dallarında içsel motivasyon çok daha önceliklidir. Spor alanında motivasyon genel ve özel olmak üzere iki düzeyde ele alınmaktadır. Genel spor motivasyonu; bireyin sosyal etkileşim, kendini ifade etme ve duygusal doyum gibi ihtiyaçlarından kaynaklanırken; özel spor motivasyonu daha çok hareket etme, rekabet etme, güçlü olma ve fizyolojik rahatlama gibi biyolojik temelli ihtiyaçlarla ilgilidir (İkizler ve Karagözoğlu, 1997; Doğan, 2005; Başer, 1998). Bu ayrım, bireyin sporla kurduğu ilişkinin biçimini ve sürekliliğini anlamada önemli bir dayanak sağlamaktadır. Nitekim Çolakoğlu (2011), düzenli spor yapan bireylerin motivasyon düzeylerinin spora katılım sürekliliği ve yüksek performans üzerinde doğrudan etkili olduğunu belirtmektedir. Okçuluk sporu, hem fiziksel beceri hem de üst düzey zihinsel kontrol gerektiren yapısıyla motivasyonun sporcu başarısındaki rolünü en net biçimde ortaya koyan bireysel branşlardan biridir. Türker (2022), temel okçuluk eğitiminin dikkat ve konsantrasyon yetileri üzerindeki olumlu etkisini ortaya koymuş ve bu zihinsel süreçlerin motivasyonla yakından ilişkili olduğunu vurgulamıştır. Özellikle bireysel odaklanma, hedefe yönelme ve sabır gerektiren bu sporda, sporcunun içsel motivasyonu sürdürülebilir başarı için kritik bir öneme sahiptir. Şentürk ve Özmutlu'nun (2023) okçular üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada ise, sporda imgeleme becerileri ile hedef yönelimi arasında anlamlı bir ilişki saptanmış; bu bulgu zihinsel becerilerin ve motivasyonel hedeflerin spor performansı üzerindeki etkisini desteklemiştir. Diğer yandan, bireylerin sporla ilişkisinin sadece antrenman ya da müsabaka anlarıyla sınırlı olmadığı, boş zamanlarında da motivasyonel eğilimler sergiledikleri bilinmektedir. Bu bağlamda Güney'in (2022) yaptığı çalışma, mücadele sporlarıyla uğraşan bireylerin boş zaman motivasyon düzeylerini ele alarak, spor motivasyonunun bireyin tüm yaşam pratiğine yayılan bir süreç olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, spor eğitimi almış bireylerin genel yaşam tarzı içinde motivasyonel eğilimlerinin değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Spor bilimleri fakültelerinde eğitim gören

ve bireysel sporlarla ilgilenen öğrencilerin motivasyon durumlarının belirlenmesi, hem antrenman süreçlerinin daha verimli planlanmasını hem de psikolojik dayanıklılığın artırılmasını mümkün kılar. Okçuluk gibi dikkat ve öz denetim gerektiren spor branşlarında motivasyonel yapının çözümlemesi, sadece bireysel başarıya değil, spora olan uzun vadeli bağlılığa da katkı sağlar. Bu nedenle, spor eğitimi almış okçuların motivasyon düzeylerinin araştırılması, sportif başarıyı etkileyen psikolojik etmenlerin anlaşılması açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, spor eğitimi almış okçuların motivasyon düzeylerini belirlemek ve demografik değişkenler (cinsiyet, yaş, millî sporculuk durumu) ile motivasyon alt boyutları (psikososyal gelişim, antrenör etkisi, ödül beklentisi vb.) arasındaki ilişkileri analiz ederek, bireysel spor dallarında başarıyı etkileyen psikolojik faktörleri ortaya koymaktır.

Yöntem

Yapılan “Spor Eğitimli Okçuların Motivasyon Durumlarının Araştırılması” başlıklı bu çalışmada Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

Katılımcılar: Araştırmaya Spor Bilimleri fakültelerinde okuyan ve okçuluk sporu ile uğraşan öğrenciler dahil edilmiştir. 130 erkek ve 80 kadın okçunun doldurmuş olduğu anketler değerlendirmeye alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Sporcuların motivasyonunu oluşturan Faktörler ölçeği: Şahan (2010) tarafından hazırlanan ölçek 36 soru olarak belirtilmiştir. Bunlar 12 alt faktörde birleştirilmiştir. Ölçek beşli likert tipi ölçektir. Bu soruların puanlaması: hiç önemli değil 1, önemli değil 2, ne önemli, ne önemsiz 3, önemli 4 ve çok önemli 5 puan olarak belirlenmiştir.

- 1-Antrenör ve sporcu rol davranışları (6 madde): En düşük 5 ve en yüksek 30 puan
- 2-Antrenörün psikososyal yeteneği (3 madde): En düşük 3 ve en yüksek 15 puan
- 3-Sporcunun hazır bulunuşluk ve inanç (4 madde): en düşük 4 ve en yüksek 20 puan
- 4-Sporcudaki tatmin (2 madde): En düşük 2 ve en yüksek 10 puan
- 5-Sporcudaki sosyal beklenti (3 madde): En düşük 3 ve en yüksek 15 puan
- 6-Spor ve parasal ilişki (4 madde): En düşük 4 ve en yüksek 20 puan
- 7-Sporcudaki psikososyal gelişim ve spor (2 madde): En düşük 2 ve en yüksek 10 puan
- 8-Psikolojik dış çevre (3 madde): En düşük 3 ve en yüksek 15 puan
- 9-Örgüt yapısı ve gücü (3 madde): En düşük 3 ve en yüksek 15 puan
- 10-Müsabaka heyecanı(2 madde): En düşük 2 ve en yüksek 10 puan
- 11-Dış grup (2 madde): En düşük 2 ve en yüksek 10 puan
- 12-Bireysel yaşam tatmini (2 madde): En düşük 2 ve en yüksek 10 puan

İstatistiksel Analiz

Bu çalışmada elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanıldı. Verilere normallik sınaması

Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilcoxon testi ile yapıldı. İstatistiksel işlemlerde ikili karşılaştırmalar için t-test, çoklu karşılaştırmalar için tek yönlü Anova ve farklılıkların tespiti içinde LSD testleri kullanılmıştır.

Etik rapor: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 29.11.2021 tarih ve 10 sayılı toplantısında 2024-1176 sayılı karar ile “Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Kıskançlık Düzeylerinin Motivasyon Üzerine Etkisini İncelenmesi” başlıklı çalışmaya istinaden yapılmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Cinsiyete Göre Spor eğitimli okçularda motivasyonu oluşturan faktörlerin karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Ort.	St.sap.	t-test
Antrenör ve sporcu rol davranışları	Erkek	130	26,59	4,45	-2,07*
	Kadın	80	27,80	2,43	
Antrenörün psikososyal yeteneği	Erkek	130	13,55	2,41	-1,39
	Kadın	80	13,99	1,57	
Sporcunun hazır bulunuşluk ve inanç	Erkek	130	17,22	2,71	-0,18
	Kadın	80	17,28	1,84	
Sporcudaki tatmin	Erkek	130	8,51	1,72	-0,90
	Kadın	80	8,70	1,34	
Sporcudaki Sosyal beklenti	Erkek	130	12,54	2,44	-0,85
	Kadın	80	12,81	2,04	
Spor ve parasal ilişki	Erkek	130	14,93	3,36	1,70
	Kadın	80	14,07	3,18	
Sporcudaki psikososyal gelişim ve spor	Erkek	130	9,00	1,79	-2,03*
	Kadın	80	9,47	0,96	
Psikolojik dış çevre	Erkek	130	11,45	2,31	-1,60
	Kadın	80	11,99	2,01	
Örgüt yapısı ve gücü	Erkek	130	12,53	2,61	-1,80
	Kadın	80	13,20	1,83	
Müsabaka heyecanı	Erkek	130	7,21	2,01	-2,69*
	Kadın	80	7,95	1,51	
Dış grup	Erkek	130	8,58	1,63	-0,90
	Kadın	80	8,82	1,83	
Bireysel yaşam tatmini	Erkek	130	8,00	1,77	2,74*
	Kadın	80	7,27	1,60	

*p<0,05

Cinsiyete göre spor eğitimli okçularda motivasyonu oluşturan faktörlerde antrenör ve sporcu rol davranışları, sporcudaki psikososyal gelişim, müsabaka heyecanı ve bireysel yaşam tatmini boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Diğer boyutlardaki farklılık anlamlı değildir ($p>0,05$).

Tablo 2. Cinsiyete göre Spor eğitimli Okçuların motivasyonunu etkileyen faktörlerin karşılaştırılması

Boyutlar	Cinsiyet	N	Ort.	St.sapma	t-test
Antrenörün psiko sosyal yeteneği	Erkek	130	17,28	1,82	-6,53**
	Kadın	80	18,26	1,96	
Psiko-sosyal psikolojik faktörler	Erkek	130	16,11	3,04	-1,70
	Kadın	80	16,87	2,54	
Ödül Beklentisi	Erkek	130	8,18	1,74	1,10

	Kadın	80	7,89	1,54	
Sporcunun Örgütsel ve Kişisel beklentileri	Erkek	130	12,76	2,06	-0,012
	Kadın	80	12,76	1,51	
Sporcunun Sosyal yaşamı	Erkek	130	6,69	2,30	3,96**
	Kadın	80	5,40	2,10	
Dış Çevre Sporcu beklentileri	Erkek	130	7,48	1,87	0,70
	Kadın	80	7,26	1,75	
Başarılı olma arzusu	Erkek	130	4,10	1,04	0,014
	Kadın	80	4,09	1,82	

*p<0,05 ve ** p<0,001

Cinsiyete göre spor eğitilmiş okçuların motivasyonunu etkileyen faktörlerde Antrenörün psiko sosyal yeteneği ve Sporcunun Sosyal yaşamı boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0,001).

Tablo 3. Spor eğitilmiş Okçuların yaş durumuna göre motivasyonu oluşturan faktörlerin karşılaştırılması

	Yaş grup	n	Ort.	St.sapma	F/LSD
Antrenörün psiko sosyal yeteneği	18-20 yaş (1)	55	17,87	2,33	4,72* 2<3
	21-23 yaş (2)	105	17,15	2,86	
	24 ve sonrası (3)	50	18,49	1,83	
	Toplam	210	17,64	2,58	
Psiko-sosyal psikolojik faktörler	18-20 yaş (1)	55	16,32	2,68	4,54* 2<3
	21-23 yaş (2)	105	15,94	3,14	
	24 ve sonrası (3)	50	17,43	2,17	
	Toplam	210	16,38	2,89	
Ödül Beklentisi	18-20 yaş (1)	55	7,55	1,43	5,74* 1,2<3
	21-23 yaş (2)	105	8,00	1,87	
	24 ve sonrası (3)	50	8,73	1,16	
	Toplam	210	8,08	1,67	
Sporcunun Örgütsel ve Kişisel beklentileri	18-20 yaş (1)	55	12,82	1,61	7,70** 1,2<3
	21-23 yaş (2)	105	12,36	2,08	
	24 ve sonrası (3)	50	13,63	1,23	
	Toplam	210	12,76	1,88	
Sporcunun Sosyal yaşamı	18-20 yaş (1)	55	5,78	2,34	3,32* 1,2<3
	21-23 yaş (2)	105	6,09	2,31	
	24 ve sonrası (3)	50	6,96	2,16	
	Toplam	210	6,23	2,31	
Dış Çevre Sporcu beklentileri	18-20 yaş (1)	55	7,12	1,72	4,73* 1,2<3
	21-23 yaş (2)	105	7,20	1,97	
	24 ve sonrası (3)	50	8,12	1,38	
	Toplam	210	7,40	1,83	
Başarılı olma arzusu	18-20 yaş (1)	55	4,08	1,01	1,42
	21-23 yaş (2)	105	4,01	1,04	
	24 ve sonrası (3)	50	4,30	0,90	
	Toplam	210	4,10	1,00	

*p<0,05 ve ** p<0,001

Spor eğitilmiş Okçuların yaş durumuna göre motivasyonu oluşturan faktörlerde başarı beklentisi hariç diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0,05 ve p<0,001).

Tablo 4. Milli olma durumuna göre spor eğitimli okçularda motivasyonu oluşturan faktörlerin karşılaştırılması

	Milli	N	Ort.	St.sap.	t-test
Antrenörün psiko sosyal yeteneği	Milli	62	16,42	3,47	-4,55**
	Milli değil	148	18,09	1,98	
Psiko-sosyal psikolojik faktörler	Milli	210	15,81	3,73	-1,63
	Milli değil	62	16,60	2,47	
Ödül Beklentisi	Milli	148	9,08	1,93	5,36**
	Milli değil	210	7,07	1,58	
Sporcunun Örgütsel ve Kişisel beklentileri	Milli	62	12,36	2,23	-1,81
	Milli değil	148	12,91	1,70	
Sporcunun Sosyal yaşamı	Milli	210	6,40	2,28	0,60
	Milli değil	62	6,16	2,33	
Dış Çevre Sporcu beklentileri	Milli	148	7,55	1,95	0,75
	Milli değil	210	7,34	1,77	
Başarılı olma arzusu	Milli	62	3,98	1,14	-0,97
	Milli değil	148	4,14	0,94	

*p<0,05 **p<0,001

Spor eğitimli okçuların milli okçu olma durumuna göre antrenörün psiko sosyal yeteneği ve ödül beklentisi boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur(p<0,001). Diğer boyutlarda anlamlı farklılık bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 5. Spor eğitimli Öğrenci okçularda Motivasyonu oluşturan faktörlerden soru başına alınan ortalama puanlarının gösterimi

	Soru başına düşen puan
Antrenör ve sporcu rol davranışları	4,23
Antrenörün psiko-sosyal yeteneği	4,57
Sporcunun hazır bulunuşluk ve inanç	4,20
Sporcudaki tatmin	4,28
Sporcudaki sosyal beklenti	4,21
Spor ve parasal ilişki	3,65
Sporcudaki psiko-sosyal gelişim ve spor	4,58
Psikolojik dış çevre	3,89
Örgüt yapısı ve gücü	4,25
Müsabaka heyecanı	3,74
Dış grup	4,32
Bireysel yaşam tatmini	3,87

Sonuç

Kusan (2014) çalışmasında cinsiyetler arasında başarıya yaklaşma güdüsü ve sportif tecrübe puan ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Şahan (2010) tarafından yapılan bir çalışmada Sporcuların cinsiyete göre bayan sporcular ile erkek sporcular arasında, antrenör sporcu sporcu antrenör ilişkisi, sporcunun açlık durumu, antrenörün tutum ve davranışı, basında çıkan haberler, antrenman için gerekli ekipman ve malzeme, seyircinin olumlu olumsuz tepkisi, manevi ödüller ve sporcunun cinsel yaşamı maddeleri hakkında anlamlı farklılık olduğu belirtilmiştir. Yamaner ve İmamoğlu (2019) çalışmalarında cinsiyete göre okçuların motivasyonu oluşturan faktörlerde anlamlı farklılık bulmuşlardır. Bu çalışmada Cinsiyete göre spor eğitimli okçularda motivasyonu oluşturan faktörlerde antrenör ve sporcu rol davranışları,

sporcuda psikososyal gelişim, müsabaka heyecanı ve bireysel yaşam tatmini boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Diğer boyutlardaki farklılık anlamlı değildir ($p>0,05$). Cinsiyete göre spor eğitilmiş okçuların motivasyonunu etkileyen faktörlerde ise antrenörün psiko sosyal yeteneği ve Sporcunun Sosyal yaşamı boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,001$). Okçuları motive etmede cinsiyet faktörünün önemli olduğu kabul edilebilir. Okçuları motive eden kişilerin onların cinsiyetlerine de gereken değeri vermesi gerektiği söylenebilir.

Şahan (2010) tarafından yapılan çalışmada Sporcuların yaş gruplarına göre motivasyonu etkileyen faktörleri ‘antrenörün kişilik yapısı, antrenör sporcu, sporcu antrenör ilişkisi, antrenörün spor psikolojisi bilgisi, takım kadrosunun başarı isteği, tecrübe, başarı, sporcunun tatmin duygusu, antrenör ve yardımcıların gelir durumu, başarı kazanmaktan duyduğum zevk, basında çıkan haberler, takımın mevcut başarısı, antrenman için gerekli ekipman ve malzeme ve iklim şartları maddeleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu belirtilmiştir. Kusan (2014) çalışmasında 24 yaş altı ve 24 yaş üstü grupları arasında sportif tecrübe puanları arasında anlamlı farklılıkların olduğunu belirtmiştir. Yamaner ve İmamoğlu (2019) çalışmalarında yaşlara göre okçuların motivasyon durumlarında anlamlı farklılıklar bulmuşlardır. Bu çalışmada yaşlara göre okçuların motivasyonu oluşturan faktörlerde Antrenörün psiko-sosyal yeteneği, sporcuda psiko-sosyal psikolojik faktörler, ödül beklentisi, Sporcunun örgütsel ve kişisel beklentileri, sporcunun sosyal yaşamı ve dış çevre sporcu beklentileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$ ve $p<0,001$). Başarılı olma arzusunda yaş gruplarına göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Spor eğitilmiş okçuların yaşlarının motivasyonları üzerinde etkili olduğunu söyleyebiliriz. Okçular genelde daha fazla motive ihtiyaç duyacakları için onlara gerekli önemin gösterilmesi gerekmektedir. Yaşı ilerleyen okçuların ise daha çok tecrübe sahibi oldukları için onlar için artık önemli olan faktörler genelde ileri psikolojik faktörlerdir. Bu gibi durumlar göz önüne alınarak okçuların motivasyonları sağlanmalıdır.

Yamaner ve İmamoğlu (2019) çalışmalarında okçularda olma durumuna göre Antrenörün psiko sosyal yeteneği boyutu hariç diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu çalışmada milli okçu olma durumuna göre Antrenörün psiko sosyal yeteneği ve ödül beklentisi boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur($p<0,001$). Diğer boyutlarda anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Antrenörün psiko-sosyal yeteneği alt boyutunda milli olanların milli olmayan okçulardan düşük puan alması antrenör konusunda milli sporcuların antrenör konusuna daha önem verdikleri veya eksiklik hissettiği şeklinde yorumlanabilir. Milli olmuş okçuların antrenörlerinin daha donanımlı olmasına özen gösterilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bu çalışmada motivasyonu oluşturan faktörlerden okçuların aldığı puanlar; Sporcuda psiko-sosyal gelişim ve spor 4,58 puan ile en yüksektir. İkinci sırada Antrenörün psiko-sosyal yeteneği 4,57 gelmektedir (Tablo 5). Sporcuda psiko-sosyal gelişim ve Antrenörün psiko-sosyal yeteneği okçuların motivasyonunu etkileyen en önemli parametreler olarak görülmüştür. Müsabaka heyecanı, bireysel yaşam tatmini düşük değerler arasındadır. Spor ve parasal ilişki boyutunda en düşük puan alınmıştır.

Sonuç: Eğitilmiş okçularda psiko-sosyal gelişim ve Antrenörün psiko-sosyal yeteneği okçuların motivasyonunu etkileyen en önemli parametrelerden biri olduğu tespit edilmiştir. Okçuları motive etmede cinsiyet ve yaş faktörünün önemli olduğu kabul edilebilir. Okçuları motive eden

kişilerin onların cinsiyetlerine ve yaşlarına, beklentilerine gereken değeri vermeleri ve milli takım antrenörlerinin daha donanımlı olmaları önerilebilir.

Kaynakça

- Arkonaç, S. A. (1998). Psikoloji: Zihin süreçleri bilimi. Alfa Yayıncılık.
- Başer, E. (1998). Uygulamalı spor psikolojisi (s. 121). Bağırhan Yayınevi.
- Coleman, R., & Barries, G. (2000). Yöneticinin kılavuzu (M. Harmanlı, Çev.). Remzi Kitabevi.
- Çolakoğlu, F. F. (2011). Sporda motivasyon ve performans ilişkisi. Spor Bilimleri Dergisi, 22(1), 45–59.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. Psychological Inquiry, 11(4), 227–268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01
- Doğan, O. (2005). Spor psikolojisi. Nobel Yayın Dağıtım.
- Güney, G. (2022). Mücadele Sporlarında Sporcuların Boş Zaman Motivasyon Düzeylerinin Araştırılması. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 5(Özel Sayı 2), 1080-1091.
- Güney, S. (2000). Davranış bilimleri. Nobel Yayın Dağıtım.
- İkizler, C., & Karagözoğlu, C. (1997). Sporda başarının psikolojisi. Alfa Yayıncılık.
- Konter, E. (1998). Sporda psikolojik güç ve performans. 5. Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Özetleri. Ankara.
- Kusan, O. (2014). Güreş, boks, tekvando branşındaki elit düzeydeki sporcuların başarı motivasyonunun çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü]. YÖK Tez Merkezi.
- Şahan, T. (2010). Takım ve bireysel sporlarda motivasyonu etkileyen faktörler [Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Tez Merkezi.
- Şentürk, E., & Özmutlu, İ. (2023). Okçuluk Sporcularının Sporda İmgeleme Becerilerinin Hedef Yönelimi Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi (Doctoral dissertation, Çanakkale Onsekiz Mart University).
- Türker, Ü. (2022). Temel okçuluk eğitiminin dikkat ve konsantrasyon yetisine etkisi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11(4), 1491-1506.
- Vallerand, R. J., & Rousseau, F. (2001). Intrinsic and extrinsic motivation in sport and exercise. In R. N. Singer, H. A. Hausenblas, & C. M. Janelle (Eds.), Handbook of sport psychology (2nd ed., pp. 389–416). Wiley.
- Weinberg, R., & Gould, D. (2018). Foundations of sport and exercise psychology (7th ed.). Human Kinetics.
- Yamaner, F., & İmamoğlu, O. (2019). Okçuların motivasyonlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi. In F. Yamaner & S. Baskın (Eds.), 5. Uluslararası İnsan, Toplum ve Spor Bilimleri Sempozyumu (Cilt 3, ss. 1670–1676). Antalya. <http://www.ishss.org>